

Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine Bir Bakış

Elektrik Piyasası Dairesi Başkanlığı

Cemal Çelik

Yasal Çerçeve

Bilindiği üzere ülkemizde şebeke kayıpları miktarını azaltmak ve enerjinin daha verimli kullanılmasını temin etmek amacıyla gömülü üretimi teşvik etmek amacıyla, 26/7/2008 tarihli ve 5784 sayılı Kanun’la Elektrik Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında;

“Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı, kurulu gücü azami beş yüz kilovatlık üretim tesisi ile mikro kojenerasyon tesisi kuran gerçek ve tüzel kişiler, lisans alma ve şirket kurma yükümlülüğünden muaftır. Bu tüzel kişilerin ihtiyaçlarının üzerinde ürettikleri elektrik enerjisinin sisteme verilmesi halinde uygulanacak teknik ve mali usul ve esaslar Kurum tarafından çıkartılacak bir yönetmelikle belirlenir.”

şeklinde değişiklik yapılmıştır.

Yasal Çerçeve

Ayrıca; 29/12/2010-6094 sayılı Kanun'la 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun'un 6/A maddesinde de;

“Muafiyetli üretim” başlığı altında; 4628 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında kurulacak yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisleri için başvuru yapılması, izin verilmesi, denetim yapılması ile teknik ve mali usul ve esaslar, Bakanlık, İçişleri Bakanlığı ve DSI'nin görüşleri alınarak EPDK tarafından çıkartılacak bir yönetmelikle düzenlenir. Hidroelektrik üretim tesisleri için su kullanım hakkının verilmesine, DSI'nin ilgili taşra teşkilatının su rejimi açısından üretim tesisinin yapımında sakınca bulunmadığına ve bağlantının yapılacağı dağıtım şirketinden dağıtım sistemine bağlantı yapılabileceğine dair görüş alınmak kaydıyla, tesisin kurulacağı yerdeki il özel idareleri yetkilidir.

Yasal Çerçeve

- *Bu madde kapsamında yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üreten gerçek ve tüzel kişiler; ihtiyaçlarının üzerinde ürettikleri elektrik enerjisini dağıtım sistemine vermeleri halinde, I sayılı Cetveldeki fiyatlardan on yıl süre ile faydalanabilir. Bu kapsamda dağıtım sistemine verilen elektrik enerjisinin perakende satış lisansını haiz ilgili dağıtım şirketi tarafından satın alınması zorunludur. İlgili şirketlerin bu madde gereğince satın aldıkları elektrik enerjisi, söz konusu dağıtım şirketlerce YEK Destekleme Mekanizması kapsamında üretilmiş ve sisteme verilmiş kabul edilir.”*

şeklinde hüküm altına alınmıştır.

Yasal Çerçeve

Bu düzenlemelere paralel olarak 21/07/2011 tarihli ve 28001 sayılı Resmi Gazete’de “Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmelik” yayımlanmıştır.

Yönetmelikte yer verilmeyen teknik ve idari usuller, 10/03/2012 tarihli ve 28229 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “*Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğ*” ile düzenlenmiştir.

Genel Esaslar

Bu çerçevede, yalnızca kendi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla

- Kojenerasyon tesisi,
- Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı kurulu gücü azami 500 kW olan üretim tesisi,
- Mikro kojenerasyon tesisi

kuran gerçek ve tüzel kişiler şirket kurma ve lisans alma yükümlülüğünden muaf tutulmuştur.

Başvuru Yapılması

Hidroelektrik tesisler harici tesislerde elektrik üretimi yapmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler başvurularını üretim tesisini kuracakları mahallin tabi olduğu **dağıtım şirketine** yapar.

Hidroelektrik tesislerde elektrik üretimi yapmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler başvurularını üretim tesisini kuracakları ilin **il özel idaresine** yapar.

Başvuru Yapılması

Başvuruda;

Yönetmelik EK-2’de yer alan Başvuru Formu,

Yönetmelik EK-1’de yer alan Lisanssız Üretim Bağlantı Başvuru Formu,

Üretim tesisinin kurulacağı yere ait tapu belgesinin aslı veya noter onaylı sureti ya da kiralama belgesi,

Kurulacak tesisin teknik özelliklerini de gösteren Tek Hat Şeması,

Kira sözleşmesinin yazılı şekilde yapılmış olması, tarafların imza sirkülerinin sözleşme ekinde bulunması gerekir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanım hakkının elde edildiğine dair belge, rüzgar ve güneş enerjisine dayalı olarak kurulacak üretim tesisleri için istenmez.

Başvuru Yapılması

Başvuru il özel idarelerince ilgili dağıtım şirketine ve DSI'nin bölge teşkilatına gönderilir. Her iki kurumdan da olumlu sonuç gelirse il özel idaresi başvurucu ile su kullanım hakkı anlaşması imzalar.

Hidroelektrik üretim tesisi kurmak istemesi halinde Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından 26/6/2003-25150 sayılı "Elektrik Piyasasında Üretim Faaliyetinde Bulunmak Üzere Su Kullanım Hakkı Anlaşması İmzalanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin" ilgili hükümlerinde belirlenecek belgeleri de başvurusuna ekler.

Şehir veya köy içme suyu şebekesi üzerinde kurulacak üretim tesisleri ancak ilgili yerel yönetim veya içme suyu birliği tarafından kurulabilir veya kurdurulabilir.

Tarımsal sulama şebekesi üzerine kurulacak üretim tesisleri ancak ilgili tarımsal sulama birliği veya kooperatifi tarafından kurulabilir veya kurdurulabilir.

Başvuru ve Değerlendirme

Dağıtım şirketi, her ayın beşinci günü kendisince ilan edilmiş başvuru sahipleri ile bölgesindeki il özel idarelerinden kendisine yönlendirilen başvuruları bir araya getirerek teknik değerlendirmeye alır.

Başvurular ortak irtibat merkezlerine göre sınıflandırılır. Bu sınıflandırmada YG seviyesinden bağlanacak tesisler için iletim trafo merkezindeki dağıtım fideri, AG seviyesinden bağlanacak tesisler için dağıtım trafosu kıstasları kullanılır. Alternatif olarak başka bir TEİAŞ trafo merkezi ile dağıtım fiderine açık ring şebekede, şebekenin normal çalışma koşullarına göre bağlı olduğu dağıtım fideri esas alınır.

Her bir başvuru, bağlantı ve sistem kullanımı açısından diğerlerinden bağımsız olarak değerlendirilir. Değerlendirmede başvurunun sırasıyla Yönetmelik, bu Tebliğ, ve sair ilgili teknik mevzuat ve ilgili mevzuata uygunluğu esas alınarak teknik değerlendirme tamamlanır.

Başvuru ve Değerlendirme

Her bir tüketim noktası için bir mikrokojenerasyon veya toplamı 500 kW'ı aşmamak kaydıyla bir ya da daha fazla YEK tesisi kurulabileceği,

Buna karşılık, bir bağlantı noktasına bağlı birden fazla tüketim tesisine sahip bir kişinin bağlantı noktasını tek başına işgal etmemesi için bağlantı kısıtı olduğu,

AG ve YG seviyesinden bağlantılarda trafo kapasitesinin % 30'u kadar bağlantıya izin verileceği

şartı getirilmiştir.

Başvuru ve Değerlendirme

Teknik değerlendirme sonuçlarına göre dağıtım sistemine bağlanması muhtemel başvurular öncelik değerlendirmesine alınır. Öncelik değerlendirmesinde bağlantı noktası itibarıyla irtibat merkezi kısıtları esas alınır:

Başvuru ve Değerlendirme

Öncelik değerlendirmesinde sırasıyla aşağıdaki kriterlere göre öncelik yapılır:

- ✓ Başvuruya konu üretim tesisinin yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı olması,
- ✓ Başvuruya konu üretim tesisinin kojenerasyon tesisi olması,
- ✓ Başvuruya konu üretim tesisinin tüketim tesisi ile aynı yerde olması, Başvurunun talep birleştirme hükümleri kapsamında olması,
- ✓ Başvuru sahibinin önceden uygun bulunmuş bir başvurusunun olmaması,
- ✓ Başvuru sahibinin varsa son bir yıl içindeki tüketim miktarının diğer başvurulardan yüksek olması,
- ✓ Başvuru tarih ve sayısı. Dağıtım şirketi ile il özel idaresine yapılan başvuru/başvurular aynı gün yapılmış ise dağıtım şirketine yapılan başvuru öncelik kazanır, bu nitelikte birden çok başvuru varsa sayısına göre öncelik alır.

Başvuru ve Değerlendirme

İl özel idaresi kendisine bildirilen ve başvurusu ilgili kurum ve kuruluşlarca kabul edilen veya reddedilenleri il özel idaresi hizmet binası ilan panosunda ve varsa internet sitesinde bir ay süreyle ilan eder.

Başvurusu kabul edilenler listesinde olan kişilerden kuracağı hidroelektrik üretim tesisi için yapmış olduğu su rejimi uygunluk başvurusu için DSİ bölge müdürlüğünce şart/şartlar öngörülen başvuru sahibi, listenin il özel idaresince ilanı tarihinden itibaren **bir ay içinde** su rejimi uygunluk görüşünde öngörülen şartları kabul ettiğini il özel idaresine yazılı olarak beyan edecek ve şartları yerine getireceğini taahhüt eder. Beyan aynı gün il özel idaresince ilgili DSİ bölge müdürlüğüne bildirilir.

Başvuru ve Değerlendirme

Hidroelektrik üretim tesisleri bakımından Yönetmelik EK-3 örneğe uygun su kullanım hakkı izin belgesini düzenlemeye, başvuru yapılan il özel idaresi yetkilidir.

İl özel idaresi, su kullanım hakkı izin belgesini ancak başvurunun DSİ bölge müdürlüğünce üretim tesisinin yapımının su rejimi açısından uygun bulunduğuna dair olumlu görüşü ve ilgili dağıtım şirketinin uygun bağlantı görüşünün birlikte bulunması halinde düzenleyebilir.

“Bağlantı Anlaşmasına Çağrı Mektubu”nu ve Su Kullanım Hakkı İzin Belgesi’ni alanlar bu belgeleri alma gerçek veya tüzel kişiler bu tarihlerinden itibaren 180 gün içinde, kurulacak üretim tesisleri için aşağıda yer alan belgeleri tamamlayarak ve gerekli izinleri alarak dağıtım şirketine bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarını yapmak üzere başvurur.

Başvuru ve Değerlendirme

16/12/2009 tarihli ve 27434 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliğine göre Bakanlık veya Bakanlığın yetki verdiği kuruluş ve/veya tüzel kişiler tarafından onaylanan üretim tesisi projeleri,

İlgili kurumlardan alınması gereken izin, onay, ruhsat ve benzeri belgeleri,

Başvuru sahiplerinin tesis sahasında elektrik üretim tesisi kurabilmek için ilgili mevzuatı gereği almakla yükümlü oldukları ön izin, izin, ruhsat, belge ve sair isimli her türlü belgenin,

alınması ve dağıtım şirketine ibrazı gerekir.

Uygulanması Gereken Standartlar

Yönetmelik ve bu Tebliğ kapsamında kurulacak üretim tesisleri;

Tek fazdan bağlanacak tesisler ile üç fazlı ve faz akımı 16 A ve daha küçük olan tesisler TS EN 50438,

Faz akımı 16 A'dan büyük olan ve dağıtım sistemine AG seviyesinden bağlanacak üretim tesisleri CLC/FprTS 50549-1:2011,

Faz akımı 16 A'dan büyük olan ve dağıtım sistemine YG seviyesinden bağlanacak üretim tesisleri CLC/FprTS 50549-2:2011,

standartlarına uygun olarak tasarlanır, kurulur, test edilir, devreye alınır ve işletilir.

Bağlantı Projeleri

Yönetmelik ve bu Tebliğ kapsamında kurulacak üretim tesislerinin bağlantı projeleri

Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği,

Elektrik İç Tesisler Yönetmeliği,

Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Yönetmeliği,

Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği,

hükümlerine uygun olarak hazırlanır.

Üretim tesisinin dağıtım sistemine bağlantısı ile ilgili dağıtım tesisi bağlantı projesi **Bakanlık veya Bakanlığın yetki verdiği tüzel kişiler** tarafından onaylanır.

Uzaktan İzleme ve Kontrol Sistemi

Kurulu gücü 11 kW'tan büyük üretim tesisleri uzaktan izleme ve kontrol sisteminin kurulması için uygun olmalıdır.

Yönetmelik kapsamında üretim faaliyetinde bulunan gerçek veya tüzel kişi uzaktan izleme ve kontrol için gerekli ekipman ve altyapıdan sadece bağlantı anlaşmasında belirlenen mülkiyet sınırına göre kendi mülkiyet alanında olanları temin ve tesis eder.

Dağıtım şirketi, kurulu gücü 11 kW'tan büyük üretim tesislerinden uzaktan izleme ve uzaktan kontrol sistemine ilişkin haberleşme altyapısının kurulması talebinde bulunabilmesi için kendisi gerekli altyapıya sahip olmalıdır.

Uzaktan izleme ile asgari olarak haberleşmenin durumu ile jeneratörün çalışma ve şebekeye bağlantı durumu izlenebilir; ilaveten aktif ve reaktif güç, güç faktörü, akım, gerilim, frekans, harmonikler ve toplam harmonik bozulma değerleri alınabilir.

Veri iletişimine ilişkin masraflar ilgili mevzuata göre tahakkuk ettirilir.

Ölçme Sistemi

AG seviyesinden bağlantısı öngörülen üretim tesisinin tüketim tesisi ile aynı yerde bulunması halinde, iki ölçme sistemi tesis edilir.

Biri tesis ile dağıtım sistemi arasındaki enerji alışverişini ölçecek biçimde çift yönlü ölçüm yapabilen, diğeri ise üretim tesisinde üretilen enerjiyi ölçecek biçimde tesis edilir.

AG seviyesinden bağlantısı öngörülen üretim tesisinin tüketim tesisiyle aynı yerde olmaması halinde ölçme sistemi, üretim tesisi ile dağıtım sistemi arasındaki enerji alışverişini ölçecek biçimde tesis edilir.

YG seviyesinden bağlantısı öngörülen üretim tesislerinde ilgili mevzuat uyarınca işlem tesis edilir.

Tesis edilen sayaçlar, ölçme ve haberleşme izleme sisteminin bir parçası olabilir.

Üretim tesisinin kabulü aşamasında, ölçü sistemi dağıtım şirketinin yetkilisi tarafından kontrol edilerek mühürlenir ve kayıt altına alınır.

Üretim Tesisinin İşletilmesi

Üretim tesisinin koruma, bağlantı ve diğer kısımları üretim tesisinin işletmecisi tarafından periyodik olarak kontrol edilmelidir.

Dağıtım şirketi tarafından yapılacak kontrollerde dikkate alınmak üzere, söz konusu tutanaklara tarih sırası verilmesi ve bu sıraya göre tutanakların dağıtım şirketine iletilmesi zorunludur. Tutanakların bir nüshası da işletme sahibinde kalacaktır.

Dağıtım şirketi istediği zaman santralin bağlantı ekipmanı, koruma düzenekleri ve diğer kısımlarının kontrolünü talep edebilir.

Üretim tesisi, can ve mal emniyetinin sağlanması için, kısa devre arızası veya dağıtım sisteminin enerjisiz kalması durumunda bağlantı noktası itibarıyla dağıtım sisteminden izole hale gelmeli ve şebekeye enerji vermemelidir.

Üretim Tesisinin İşletilmesi

Üretim tesisi sahibi şebeke işletmeciliği açısından zorunlu hallerde üretim tesisinin bağlantısını şebekeden ayırmakla yükümlüdür.

Dağıtım şirketi gerekçelerini bildirmek kaydıyla, bağlantı noktasındaki dağıtım sisteminin durumuna göre işletme koşulları dışına çıkılmaması ve üretim tesisinin fliker etkisinin azaltılması için ilave koruma tedbirlerinin alınmasını isteyebilir.

Üretim tesisi sahibi; tesis kurulu gücün artırılması, azaltılması, koruma düzeninin değiştirilmesi, kompanzasyon değişikliği veya başka değişiklikler yapmak isterse dağıtım şirketine önceden başvurarak Yönetmelik ve bu Tebliğ'de öngörülen usullere göre izin alır.

Bir önceki hüküm kapsamında tesiste kurulu güç artışı yapılması halinde imzalanan bağlantı anlaşması tadil edilir ve tesis sahibinden yeniden bağlantı bedeli tahsil edilir.

Güneş enerjisine dayalı üretim tesisleri bakımından kurulu güç artışı bir yıl içinde 5 kW'ı aşmamış ise bedel tahsil edilmez.

Enerjinin Tüketimine İlişkin Esaslar

Üretim tesisi kuracak kişilerin kendi ihtiyaçlarını karşılamak için üretim yapmaları esastır.

Üretim tesisi kuracak kişilerden;

Kojenerasyon tesisi kuran gerçek ve tüzel kişilerin tükettikleri kadar enerjiyi eş zamanlı üretmeleri esastır.

Kojenerasyon tesislerinden sisteme verilen ancak üretim yapan kişi tarafından tüketilmeyen/tüketilemeyen enerji miktarı için destek ödemesi veya başka ad altında bir ödeme yapılmaz.

Kojenerasyon tesisi kuran gerçek ve tüzel kişiler kojenerasyon tesisinde üretip, üretim tesisi ile aynı yerde bulunan tüketim tesisinde tüketemedikleri enerji miktarını uhdelerindeki, üretim tesisi ile aynı yerde bulunmayan tüketim tesisinde ya da tesislerinde tüketebilirler. Bu durumda dahi tüketimleri kadar enerjiyi eşzamanlı üreterek sisteme vermeleri esastır. Bu durumdaki kişiler üretim tesisi ile aynı yerde bulunmayan ancak uhdelerindeki tüketim tesislerinde tükettikleri enerji miktarı için ayrıca dağıtım sistem kullanım bedeli de öderler.

Enerjinin Tüketimine İlişkin Esaslar

Mikro kojenerasyon tesisi kuran gerçek kişilerin tükettikleri kadar enerjiyi eşzamanlı üretmeleri esastır. Mikro kojenerasyon tesislerinden sisteme verilen ancak üretim yapan gerçek kişi tarafından tüketilmeyen/tüketilemeyen enerji miktarı için destek ödemesi veya başka ad altında bir ödeme yapılmaz. Ancak ilgili mevzuat uyarınca gerekli yaptırımlar ve/veya bedeller uygulanabilir/tahakkuk ettirilebilir.

Mikro kojenerasyon tesisi kuran **tüzel kişilerin** tükettikleri kadar enerjiyi eşzamanlı üretmeleri esastır. Mikro kojenerasyon tesislerinden sisteme verilen ancak üretim yapan tüzel kişi tarafından tüketilmeyen/tüketilemeyen enerjinin birim kWh miktarı için YEK Kanununa ekli Cetvel l'de belirlenen en düşük teşvik bedeli karşılığı destek ödemesi yapılır.

Enerjinin Tüketimine İlişkin Esaslar

Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi kuran kişilerin tükettikleri kadar enerjiyi eşzamanlı üretmeleri esastır. Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretim tesislerinde üretilerek sisteme verilen ancak üretim yapan kişiler tarafından tüketilmeyen/tüketilemeyen enerjinin birim kWh miktarı için YEK Kanununa ekli **Cetvel I'de** kaynak bazında belirlenen teşvik bedeli karşılığı destek ödemesi yapılır.

YEK'e dayalı üretim tesisi kuran gerçek ve tüzel kişiler YEK'e dayalı üretim tesisi ile aynı yerde bulunan tüketim tesisinde tüketemedikleri enerji miktarını uhdelerindeki, üretim tesisi ile aynı yerde bulunmayan tüketim tesisinde ya da tesislerinde tüketebilirler.

Bu durumda dahi tüketimleri kadar enerjiyi eşzamanlı üreterek sisteme vermeleri esastır. Bu durumdaki kişiler üretim tesisi ile aynı yerde bulunmayan ancak uhdelerindeki tüketim tesislerinde tükettikleri enerji miktarı için ayrıca **dağıtım sistem kullanım bedeli** de öderler.

Enerjinin Tüketimine İlişkin Esaslar

Dağıtım şirketi üretilerek sisteme verilen ihtiyaç fazlası elektrik enerjisi miktarını;

Üretim tesisi ile tüketim tesisinin aynı yerde bulunması halinde;

Üretim tesisinin dağıtım sistemi ile bağlantı noktasında ilgili mevzuata uygun olarak seçilen ve tesis edilen çift yönlü ölçüm yapabilen saatlik sayaç verileri göre belirler,

Veriş miktarının fazla olması halinde söz konusu fazla veriş miktarı günlük ve aylık ihtiyaç fazlası enerji miktarı olarak kaydedilir.

Çekiş miktarının fazla olması halinde ilgili mevzuat hükümleri uyarınca işlem tesis edilir.

Üretim tesisi ile tüketim tesisinin aynı yerde bulunması halinde;

Günlük fazla veriş miktarı ile tüketim tesisinin günlük çekiş miktarları ya da tesislerinin günlük çekiş miktarlarıyla karşılaştırılarak belirleme yapar.

Enerjinin Tüketimine İlişkin Esaslar

Veriş miktarının fazla olması halinde söz konusu fazla veri miktarı günlük ve aylık ihtiyaç fazlası enerji miktarları olarak not edilir.

Çekiş miktarının fazla olması halinde ilgili mevzuat hükümleri uyarınca işlem tesis edilir.

Üretim tesisi ile tüketim tesisinin farklı yerde bulunması halinde;

Tüketim tesisinin tüketimini ölçmek amacıyla tesis edilmiş saatlik veri sağlayan sayaç verileri karşılaştırılarak günlük bazda belirleme yapılır.

Tüketim tesisinin tüketimini ölçmek amacıyla tesis edilmiş sayacın saatlik veri sağlayamaması halinde DUY hükümleri uyarınca onaylanan Profil Uygulaması yapılarak elde edilen saatlik tüketim verileri kullanılacaktır.

İhtiyaç Fazlası Enerjinin Değerlendirilmesi

Dağıtım şirketi belirlenen ihtiyaç fazlası enerji miktarını üretim tesisinin işletmeye girdiği tarihten itibaren 10 yıl süreyle satın almakla yükümlüdür.

Dağıtım şirketinin satın almakla yükümlü olduğu ihtiyaç fazlası enerji miktarından;

Yönetmelik ve bu Tebliğ kapsamında üretim yapan üreticiler kendi ürettikleri enerjinin uhdelerindeki tesislerde tüketilmeyen/tüketilemeyen kısmı için ikili anlaşma yapamazlar.

Yönetmelik ve bu Tebliğ kapsamında **gerçek kişilerce kurulan mikro kojenerasyon tesisleri** ile gerçek ya da tüzel kişilerce kurulan kojenerasyon tesislerinin işletilmesi esnasında, sisteme verilen ihtiyaç fazlası enerji, ilgili mevzuat uyarınca YEKDEM kapsamında değerlendirilir. Ancak bu enerji miktarı için PMUM ve perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketi tarafından ödeme yapılmaz.

İhtiyaç Fazlası Enerjinin Değerlendirilmesi

Bir tüketim tesisi için farklı yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı birden çok üretim tesisinin kurulması halinde sisteme verilen ihtiyaç fazlası enerjinin hangi üretim tesisinden verildiğinin tespit edilememesi durumunda söz konusu miktar için YEK Kanununa ekli Cetvel I'de öngörülen **en düşük destek bedeli** ödemeye esas alınır.

Bir tüketim tesisi için yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı bir veya daha fazla üretim tesisi ile bir mikro kojenerasyon tesisinin birlikte kurulması halinde ve bu tesisleri uhdesinde bulunduran kişinin tüzel kişi olması halinde, sisteme verilen ihtiyaç fazlası enerjinin hangi üretim tesisinden verildiğinin tespit edilememesi durumunda söz konusu miktar için YEK Kanununa ekli Cetvel I'de öngörülen **en düşük destek bedeli** ödemeye esas alınır.

Bir tüketim tesisi için kojenerasyon tesisine ilaveten mikro kojenerasyon ve/veya yenilenebilir enerji kaynağına dayalı üretim tesisi ya da tesisleri kurulması halinde sisteme verilen ihtiyaç fazlası enerjinin hangi üretim tesisinden verildiğinin tespit edilememesi durumunda söz konusu miktar ilgili mevzuat uyarınca YEKDEM kapsamında değerlendirilir. Ancak bu enerji miktarı için PMUM ve **dağıtım şirketi tarafından ödeme yapılmaz.**

İhtiyaç Fazlası Enerjinin Değerlendirilmesi

Dağıtım şirketince her bir üretici için belirlenen günlük ihtiyaç fazlası üretim miktarı ile YEK Kanununa ekli II sayılı Cetvelde öngörülen ve ilgili mevzuat uyarınca belirlenerek dağıtım şirketine bildirilmiş olan destek fiyatıyla çarpılarak yapılacak aksam destek bedeli belirlenir.

Bir tüketim tesisi için yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı birden fazla üretim tesisi kurulması halinde yerli ürün kullanım desteği, her bir üretim tesisinden sisteme verilen günlük ihtiyaç fazlası enerji için müstakil işlem yapılır.

Cetvel I ve **Cetvel II'nin** toplamından elde edilen değer den, ilgili fatura dönemi için yapılacak toplam ödeme elde edilir.

Her bir üretici için bulunana bedeller kaynak bazında toplanarak kaynak bazında yapılacak ödeme belirlenir.

Kaynak bazında belirlenmiş ödeme miktarları toplanarak ilgili fatura dönemi için PMUM'a bildirilecek lisanssız üreticilere ödenecek toplam bedel (LÜYTOB) belirlenir.

İhtiyaç Fazlası Enerjinin Değerlendirilmesi

LÜYTOB miktarı PMUM'a piyasa yönetim sistemi üzerinden her ayın ilk altı günü içerisinde bildirilir.

Dağıtım şirketi, PMUM'a bildirdiği bedelin kendisine eksik ödenmesi halinde, yapacağı ödemeleri her bir kişi için aynı oranda eksik yapar. PMUM'un önceki fatura dönemlerinden kalan eksik ödemesini ilgili fatura döneminde fazla ödeme şeklinde yapması halinde fazla kısım eksik ödeme yapılan üreticilere payları oranında öder.

Dağıtım şirketinin ödemede temerrüde düşmesi halinde 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesine göre belirlenen gecikme zammı oranı uygulanır.

OSB'lerce Yapılacak İş ve İşlemler

Mevzuatta dağıtım şirketi için tanımlanan iş ve işlemler ilgili OSB tarafından kendi bölgesinde kurulu üretim tesisi/tesisleri ve tüketim tesisi/tesisleri için aynen yapılır .

OSB dağıtım şebekesi içinde kurulacak üretim tesislerinden sisteme verilen enerji sadece OSB dağıtım şebekesine bağlı tüketim tesisinde/tesislerinde tüketilebilir.

Buna göre;

Enerjinin, OSB şebekesine bağlı bir üretim tesisinde üretilerek sisteme verilebilmesi için OSB dağıtım şebekesine bağlı en az bir tüketim tesisi bulunması zorunludur.

OSB'lerce Yapılacak İş ve İşlemler

OSB, lisansı kapsamındaki şebekeye bağlı bir üretim tesisinde üretilerek sisteme verilen ihtiyaç fazlası enerji miktarını, ilgili hükümler çerçevesinde belirlenir ve ilişkili olduğu dağıtım şirketine bildirir. Dağıtım şirketi kendisine bildirilen miktarı, ihtiyaç fazlası enerji olarak not eder.

OSB dağıtım şebekesi dışında kurulacak üretim tesislerinden sisteme verilen enerji OSB dağıtım şebekesine bağlı tüketim tesisinde/tesislerinde de tüketilebilir. Bu durumda OSB dağıtım lisansı sahibi OSB her ayın ilgili tarihinde tüketim değerlerini günlük bazda ilişik olduğu dağıtım şirketine bildirmekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğün ihlali halinde tüketim değeri sıfır kabul edilir ve ortaya çıkacak zararlar OSB dağıtım lisansı sahibi OSB tarafından tazmin edilir.

Talep Birleştirme

Aynı tarife grubundaki bir veya birden fazla gerçek ve/veya tüzel kişi, Yönetmelik ve bu Tebliğ kapsamında üretim tesisi kurmak amacıyla, uhdesindeki/uhdelerindeki tesislerde tüketilen elektrik enerjisi için tüketimlerini birleştirebilir.

Bir dağıtım bölgesinde kurulu tüketim tesisi ya da tesislerinin tüketimleri OSB dağıtım şebekesi içindeki bir tüketim tesisi ile birleştirilemez. Ancak OSB dağıtım şebekesi içinde ve dışında tüketimi olan bir gerçek ya da tüzel kişi üretim tesisini OSB dağıtım şebekesi dışında kurmak kaydıyla birden çok tüketim tesisinin tüketimlerini birleştirebilir.

Tüketim birleştiren kişiler kojenerasyon tesisi ile birlikte yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi ya da tesisleri kuramaz. Birleştirilen tüketime yönelik Yönetmelik ve bu Tebliğ kapsamında üretim tesisi ya da tesisleri kurulabilir.

Bir gerçek ve/veya tüzel kişinin talep birleştirme talebinde, tüketimlerinin aynı tarife grubunda olması hükmü aranmaz.

Tüketimi birleştirilecek tesislerin, üretim tesisinin kurulacağı dağıtım bölgesi içinde olması gerekir.

Bazı Hükümler

Yönetmelik ve bu Tebliğ kapsamında dağıtım şirketlerinin fiilen üretim yapan kişiler için yürüttükleri iş ve işlemler karşılığında tahsil edebileceği yıllık işletim ücreti her yıl için önceki yılın 31 Aralık tarihine kadar Kurul kararıyla belirlenir. Üretim tesislerinin ilgili mevzuat gereği ödemekle yükümlü oldukları bedeller saklıdır.

Yönetmelik ve bu Tebliğ kapsamında kurulacak üretim tesislerinde kullanılacak YEK Kanununa ekli II sayılı Cetvelde adı geçen mekanik ve/veya elektro-mekanik aksamdan her birinin, ithalat tarihi baz alınarak, en fazla önceki **beş takvim yılında üretilmiş olması** zorunludur.

6831 sayılı Orman Kanununa göre orman sayılan alanlarda 5346 sayılı YEK Kanunu'nun 6/A maddesi uyarınca kurulacak lisanssız elektrik üretim tesislerinin kurulmasında **kamu yararı bulunup bulunmadığına** Yönetmelik ve bu Tebliğ kapsamındaki yer tahsisine ilişkin başvuru üzerine **Orman ve Su İşleri Bakanlığınca** karar verilebilir.

Talep Birleştirme

Tüketimlerini birleştiren gerçek ve/veya tüzel kişiler aynı yıl içinde uygulamadan ayrılamazlar.

Tüketimini birleştiren gerçek ve/veya tüzel kişiler, Yönetmelik ve bu Tebliğ hükümlerinden yararlanmak amacıyla aralarından bir kişiyi vekâlet akdiyle tam ve sınırsız olarak yetkilendirir.

Tüketim birleştirme dağıtım şirketine yapılacak yazılı bir başvuru ile yapılır. Yazılı başvuru ekinde tüketimi birleştirilen tesislerin sahipleri, abonelik bilgileri, yıllık tüketim verileri dağıtım şirketine sunulur.

Talep Birleştirme

Yönetmelik ve bu Tebliğ hükümlerinin uygulanması amacıyla yapılacak iş ve işlemler, yetkilendirilen kişi nam ve hesabına yapılır. Perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketi iş ve işlemlerinde yetkilendirilmiş kişiyi muhatap alır.

Yönetmelik ve bu Tebliğ'in uygulanması sürecinde tüketimini birleştiren kişiler tüketimlerini birleştirmekten ve/veya üretimden kaynaklanan her türlü **anlaşmazlığı kendi aralarında çözer.** Hiçbir anlaşmazlık dağıtım şirketine ve/veya perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketine yöneltilemez.

Bu maddenin diğere hükümlerinin uygulanmasında sorun oluştuğunda dağıtım şirketi üretim tesisini sistemden ayırabilir.

Alınacak Bedeller

Kurulacak üretim tesislerinin sisteme bağlantısı için bir defaya mahsus **dağıtım bağlantı bedeli**, bağlantı anlaşmasının yapılması esnasında, tahsil edilir ve iade edilmez.

Aynı yerde olan veya aynı yerde olmayan tüketim tesisi için dağıtım bağlantı bedeli ödenmiş olması, üretim tesisi için bu bedelin alınmasına engel teşkil etmez.

Mevcut üretim tesisinde kurulu güç tadilatı yapılması için dağıtım şirketine yapılan başvuru, dağıtım şirketi tarafından yeni başvuru olarak değerlendirilir.

Diğer Hükümler

Üretim yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, üretim tesisinin kurulması için gerekli olan her türlü izin, ruhsat, onay ve benzeri belgeyi almakla yükümlüdür.

Yönetmelik ve bu Tebliğ kapsamında dağıtım sistemine AG seviyesinden bağlı üretim tesislerinden beslenen ve üretim tesisi ile aynı yerde olan tüketim tesisleri için emre amade kapasite bedeli tahakkuk ettirilmez.

Yönetmelik ve bu Tebliğ kapsamında dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerce bir sonraki yıl içinde tahsil edilebilecek başvuru bedeli her yıl 31 Aralık tarihine kadar Kurul tarafından belirlenir.

Teşekkürler.

ccelek@epdk.org.tr